Джером Девід Селінджер

УСТА ЧАРІВНІ Й ОЧІ ЗЕЛЕНІ

Переклад: Дмитро Кузьменко

Коли задзвонив телефон, сивий чоловік з трохи церемонним тоном запитав дівчину, чи не має вона нічого проти, якщо він відповість на дзвінок. Дівчина слухала його немов здалеку і повернулася до нього обличчям. Одне око вона щільно заплющила від світла, її розплющене око було дуже, наче вдавано, велике і таке синє, що майже фіолетове. [1] Сивий чоловік попросив її швидше сказати так чи ні, і вона підвелася, спираючись на правий лікоть, достатньо швидко для того, щоб цей рух не виглядав надто недбалим. Лівою рукою відкинула з лоба пасмо волосся і сказала:

— Боже, звідки мені знати? А як вважаєш ти?

Сивий чоловік відповів, що відповідати чи ні йому один біс, і простягнув ліву руку над ліктем, на який вона спиралась, і вгору, між її теплою рукою і боком. Він простягнув до телефону свою праву руку. Щоб дістати трубку не навпомацки, він був змушений підвестись і відтак зачепив потилицею край абажура лампи. У цю мить світло ще яскравіше освітило його сиве, майже зовсім біле волосся. Зараз воно трохи скуйовдилося, але, очевидно, було недавно підстрижене, чи, швидше, підрівняне. На потилиці та на скронях воно було підстрижене дуже коротко, але по боках та вгорі волосся було навіть більше ніж просто довшим, тому й виглядало фактично схожим на зразки, що їх диктує великосвітська мода.

— Алло? — звучно промовив він у трубку.

Дівчина сиділа, спираючись на лікоть і дивлячись на нього. В її широко розплющених очах не було ні тривоги, ні задуми, вони просто свідчили, які вони великі і які сині.

Чоловічий голос, — мертвий і в той же час дещо грубий, майже непристойно збуджений, як на цей випадок, — долинув з іншого кінця:

— Лі? Я розбудив тебе?

Сивий чоловік швидко глянув ліворуч, на дівчину.

— Хто це? Ти, Артуре?

— Так… Я розбудив тебе?

— Ні, ні. Я читав у ліжку. Щось трапилось?

— Я тебе справді не розбудив? Тільки чесно.

— Ні, ні… абсолютно чесно, — сказав сивий чоловік. — Взагалі-то я вже звик спати у середньому чотири…

— Я телефоную ось чому, Лі. Ти не помітив, коли Джоана поїхала? Ти випадково не бачив, чи не поїхала вона з Елленбоґенами?

Сивий чоловік знову глянув ліворуч, але цього разу вище, не на дівчину, що дивилась на нього, немов молодий блакитноокий ірландець-поліцейський.

— Ні, не бачив, Артуре, — сказав він, дивлячись у дальній, тьмяний кут кімнати, де стіна зливалась зі стелею. — Хіба вона поїхала не з тобою?

— Ні. Боже, ні. Значить, ти не бачив, як вона поїхала?

— Та ні, власне кажучи, не бачив, Артуре, — сказав сивий чоловік. — Взагалі-то я ні біса не бачив увесь вечір. Тільки-но я зайшов, як мене втягнув у розмову той дурень, з Франції чи Відня — біс його знає, хто він. Кожен з цих проклятих іноземців тільки й думає, як отримати дармову консультацію у юриста. А що? Що сталось? Джоана загубилась?

— О Боже. Хто ж знає? Я не знаю. Ти ж знаєш її, коли вона набереться та не може всидіти на місці. Я не знаю. Може, вона просто…

— Ти дзвонив Елленбоґенам? — запитав сивий чоловік.

— Так. Їх ще немає. Я не знаю. Боже, я навіть не певен, що вона поїхала з ними. Я знаю одне. Чорт забирай, я знаю тільки одне. Більше не збираюсь сушити голову. Я вирішив. Тепер вже напевно вирішив. З мене досить. П'ять років. Боже.

— Добре, тільки спробуй зараз заспокоїтись, Артуре, — сказав сивий чоловік. — По-перше, настільки я знаю Елленбоґенів, вони, мабуть, спіймали таксі й поїхали всі до Ґрінвіч-Вілледжу[2] на пару годин. І скоро всі троє заваляться…

— Я відчуваю, що вона зараз розважається з якимось сучим сином на кухні. У мене таке відчуття. Вона завжди починає вішатись на шию якомусь сучому сину на кухні, коли набереться. З мене досить. Я твердо вирішив. П'ять проклятих…

— Де ти зараз, Артуре? — запитав сивоволосий. — Удома?

— Так. Удома. Дім, солодкий дім. Боже.

— Слухай, спробуй трохи заспокоїтись… Ти що… п'яний чи що?

— Я не знаю. Звідки, до біса, мені знати.

— Добре, слухай. Заспокойся. Просто заспокойся, — сказав сивий чоловік. — Ти ж знаєш Елленбоґенів, чорт забирай. Могло статись що завгодно, вони могли запізнитись на останній поїзд. Всі троє будь-якої хвилини можуть завалитись до тебе, з п'яним сміхом і…

— Вони виїхали.

— Звідки ти знаєш?

— Дівчина, що наглядає за дітьми. У нас була цікава розмова, чорт забирай. Ми стали нерозлучними друзями. Водою не розіллєш, чорт забирай.

— Добре. Добре. То й що з того? Спробуй узяти себе в руки і розслабитись, гаразд? — сказав сивий чоловік. — Усі троє можуть заскочити будь-якої хвилини. Повір мені. Ти ж знаєш Леону. Не знаю, що це в біса таке… Але всіх їх охоплюють ці чортові коннектикутські веселощі, коли вони потрапляють у Нью-Йорк. Ти ж знаєш.

— Так. Знаю. Знаю. Нічого я не знаю.

— Звичайно знаєш. Можеш собі уявити. Вони обоє, мабуть, силою тягнуть Джоану…

— Слухай. Ніхто нікуди Джоану не тягав. Не роби з мене дурня.

— Ніхто не робить з тебе дурня, Артуре, — сказав сивоволосий спокійно.

— Знаю, знаю! Вибач. Боже, я втрачаю розум. Слухай, я тебе точно не розбудив?

— Я б сказав, Артуре, — мовив сивий чоловік. Він неуважливо прибрав свою руку з-поміж руки дівчини та її боку. — Слухай, Артуре. Тобі треба моя порада? — Він тримав телефонний шнур між пальцями, під самою трубкою. — Я серйозно. Тобі треба порада?

— Так, не знаю. Боже. Я розбудив тебе. І чому я не переріжу собі…

— Послухай мене хвилинку, — сказав сивий чоловік. — По-перше, — я серйозно, — зараз же лягай у ліжко і відпочинь. Перекинь повненьку скляночку чогось міцного, вкрийся…

— Ще міцного? Ти жартуєш? Боже, та я висмоктав більше кварти за останні дві години, чорт забирай. Ще міцного! Я вже до того дійшов, що можу…

— Добре. Добре. Тоді просто лягай у ліжко, — сказав сивоволосий. — І розслабся, ти мене чуєш? Скажи правду. Яка користь від того, що ти будеш сидіти і мучитися?

— Так, знаю. Я б не хвилювався, чорт забирай, та хіба їй можна вірити? Клянусь. Клянусь, що не можна. Ти можеш довіряти їй рівно стільки, скільки… я не знаю. А, яка різниця. Я божеволію, чорт забирай.

— Слухай. Забудь це. Забудь це. Ти можеш зробити мені послугу і викинути все це з голови? — сказав сивий чоловік. — Ти ж знаєш, що робиш… Я серйозно, ти робиш з мухи слона…

— Знаєш, що я роблю? Знаєш, що я роблю? Мені соромно казати тобі, та чи знаєш ти, що я роблю кожного бісового вечора? Коли приходжу додому? Хочеш знати?

— Артуре, слухай, це не…

— Зачекай, я скажу тобі, чорт забирай. Я ледве стримую себе, щоб не заглянути у всі бісові двері у квартирі… клянусь. Кожного разу, як приходжу додому, я майже впевнений, що у квартирі ховається ціла ватага сучих синів. Ліфтери. Посильні. Поліцейські…

— Добре. Добре. Спробуй хоч трохи заспокоїтись, Артуре, — сказав сивий чоловік. Він позирнув праворуч, де на краю попільнички лежала сигарета, яку він курив кілька хвилин раніше. Проте вона вже згасла і він не взяв її. — Перш за все, — сказав він у трубку, — я казав тобі сотню разів, Артуре, саме тут ти робиш величезну помилку. Сказати чому? Хочеш, щоб я сказав чому? Ти навмисне, я серйозно кажу, ти фактично навмисне мучиш себе. Насправді ти сам переконуєш Джоану… — Він помовчав. — Тобі до біса щастить. що вона така хороша дівчина. Я серйозно. А ти кажеш, що в неї зовсім немає смаку… і розуму, чорт забирай, якщо вже на те пішло…

— Розуму! Ти смієшся? Який у неї до біса розум! Вона ж тварина!

Ніздрі сивого чоловіка розширились, немов він глибоко вдихав повітря.

— Ми всі тварини, — сказав він. — Ми всі тварини у своїй суті.

— Чорт забирай, ми всі. Я не бісова тварина. Нехай я тупий, дурний сучий син двадцятого століття, але я не тварина. І не кажи цього. Я не тварина.

— Слухай, Артуре, це не дасть нам…

— Розум. Ну ти й сказонув. Якби ти знав, як це смішно. Вона впевнена, що вона бісова інтелектуалка. Оце смішно, це справжня комедія. Вона читає про театр, дивиться телевізор, доки очі на лоб полізуть, — значить, вона інтелектуалка. Знаєш, хто вона? Хочеш знати, з ким я одружився? Я одружився з найвидатнішою серед живих, тільки

не відкритою і не дослідженою, актрисою, письменницею, психоаналітиком і взагалі неоціненим досі найбільшим генієм Нью-Йорка. Ти хіба цього не знав, га? Боже, це так смішно, я зараз лусну. Мадам Боварі[3] на вечірніх курсах Колумбійського університету. Мадам…

— Хто? — перепитав сивий чоловік роздратовано.

— Мадам Боварі на художніх курсах з телебачення. Боже, якби ти знав…

— Добре, добре. Досить про це, — сказав сивоволосий. Він обернувся і дав дівчині знак двома пальцями біля рота, що він хоче сигарету. — Перш за все, — продовжив він у трубку, — як на бісового інтелігента, ти настільки безтактний, наскільки це взагалі можливо для людини. — Він випрямив спину так, щоб дівчина могла дотягнутися за ним до сигарет. — Я серйозно. І це відбивається на твоєму особистому житті, це відбивається на твоєму…

— Розум. О, це мене доконає! Боже милостивий! Чи ти чув коли-небудь, як вона когось описувала… якогось чоловіка, я маю на увазі? Колись, коли тобі буде нічого робити, зроби мені послугу і попроси її описати когось для тебе. Усіх, кого вона бачить, вона називає "жахливо симпатичними". Хоч він може бути старезним, жалюгідним, товстелезним…

— Добре, Артуре, — різко сказав сивий чоловік. — Це нікуди нас не приведе. Нікуди. — Він взяв запалену сигарету у дівчини. Вона запалила дві. — До речі, — сказав він, — як у тебе сьогодні?

— Що?

— Як у тебе сьогодні? — повторив сивоволосий. — Як твоя справа?

— О Боже! Не знаю. Паскудно. За кілька хвилин до того, як я збирався розпочати заключну промову, адвокат позивача, Ліссберґ, витягнув цю ідіотку-покоївку з купою простирадел на доказ… і на всіх плями від блошиць. Гидота!

— То що сталось? Ти програв? — сивий чоловік ще раз затягнувся.

— Ти знаєш, хто судив? Матуся Вітторіо. Що, збіса, цей тип має проти мене, я ніколи не дізнаюсь. Я не встиг відкрити рота, як він накинувся на мене. Такому нічого не доведеш. Це неможливо.

Сивий чоловік повернув голову подивитись, що робить дівчина. Вона взяла попільничку і поставила її між ними.

— То ти програв, чи що? — сказав він у трубку.

— Що?

— Я питаю, чи ти програв?

— А, так. Я саме хотів тобі розказати. Але не було нагоди на вечірці, при цьому гармидері. Як ти думаєш, Зам подереться на стіну? Мені на все начхати, але що ти думаєш? Думаєш, подереться?

Лівою рукою сивий чоловік струсив попіл зі своєї сигарети на край попільнички.

— Не думаю, що він обов'язково подереться на стіну, Артуре, — сказав він спокійно. — Але й в захопленні від цього він не буде. Ти ж знаєш, як довго ми займаємось цими бісовими готелями? Старий Шенлі особисто розпочав усю…

— Знаю, знаю. Зам казав мені про це не менше п'ятдесяти разів. Це одна з найпрекрасніших історій, що я чув коли-небудь у своєму житті. Що ж, я програв цю бісову справу. Хоча, по-перше, це й не моя провина. По-друге, цей божевільний Вітторіо весь час присікувався до мене. І тоді ця ідіотка-покоївка витягла ці простирадла з блошицями…

— Ніхто не каже, що це твоя провина, Артуре, — сказав сивий чоловік. — Ти запитав мене, чи думаю я, що Зам оскаженіє, і я просто дав тобі чесну…

— Знаю… я це знаю… Я не знаю. Що за біс. Можна знову піти в армію, у крайньому разі. Я казав тобі про це?

Сивий чоловік повернув голову до дівчини, мабуть, хотів показати, як терпляче, навіть стоїчно, він усе це слухає. Але дівчина саме на нього не дивилась. Вона перекинула попільничку коліном і тепер швидко згрібала пальцями недопалки в маленьку купку. Вона підняла очі надто пізно.

— Ні, не казав, Артуре, — промовив сивий чоловік у трубку.

— Так ось. Можу. Не знаю напевно. Насправді я не надто захоплений цією ідеєю, і не пішов би, якби цього можна було уникнути. Та, мабуть, доведеться. Не знаю. Зрештою, зможу забути. Якби я отримав мою каску та мій здоровецький письмовий стіл, і мою чудову велику сітку від москітів, то це не було б так…

— Хлопче, мені б хотілось трохи довести тебе до тями, цього мені справді б хотілось, — сказав сивий чоловік. — Бо якого біса… Ти ж наче розумний хлопець, а говориш як дитина. Я кажу тобі з усією щирістю. З якоїсь дрібниці робиш бозна-що, воно тобі всі баки забило і ти вже абсолютно нездатний до…

— Треба було кинути її. Ти це розумієш? Треба було ще минулого літа, тоді були такі справи… ти це знаєш? А знаєш, чому я не зробив цього? Хочеш знати, чому я не зробив цього?

— Артуре. До біса це все. Це нас нікуди не приведе.

— Зачекай хвилинку. Дай скажу чому! Хочеш знати, чому я не кинув її? Я можу точно сказати чому. Мені було жаль її. Оце й уся правда. Мені було жаль її.

— Добре, не знаю. Я маю на увазі, що тобі видніше, — сказав сивий чоловік. — Але мені здається, що ти забув одну річ, те, що Джоана вже доросла жінка. Я не знаю, але мені здається…

— Доросла жінка! Ти збожеволів? Вона доросла дитина, чорт забирай! Слухай, я якось голився, — слухай це, — я якось голився, а вона раптом гукає мене з іншого кінця квартири. Я йду дивитись, що трапилось, кинувши гоління, з бісовою піною на моєму обличчі. Знаєш, що вона хотіла? Хотіла запитати, чи думаю я, що вона кмітлива. Клянусь Богом. Це мене вбило, кажу тобі. Я бачив її, коли вона спить, і знаю про що кажу. Повір мені.

— Ну, тобі видніше… Тобто, звідки мені знати, — сказав сивий чоловік. — Справа у тому, чорт його забирай, що ти не можеш зробити нічого конструктивного, щоб…

— Ми не підходимо одне одному, от і все. Все дуже просто. Ми не підходимо ніяким боком. Знаєш, хто їй потрібен? Їй потрібен якийсь здоровий мовчазний сучий син, що дав би їй чортів, довів її до нестями, а потім повернувся дочитувати свою газету. Ось, що їй потрібно. Я до біса слабкий, як для неї. Я знав це, коли ми збирались одружитись… Богом клянусь, що знав. Я знаю, ти розумний, ти ніколи не одружувався, та знаєш, що перед тим як люди одружуються, у них буває якесь прозріння, вони відчувають, що буде після одруження. А я проігнорував

це. Проігнорував усі мої бісові передбачення. Я слабкий. Ось як це називається.

— Ти не слабкий. Просто треба думати головою, — сказав сивий чоловік і взяв від дівчини щойно запалену сигарету.

— Звичайно, я слабкий! Звичайно, я слабкий! Чорт забирай, мені краще знати, слабкий я чи ні! Якби я не був слабким, ти що, думаєш, я б дозволив цьому всьому… Та, що про це говорити? Звичайно, я слабкий… Боже, я не даю тобі спати всю ніч. Чому ти не повісиш цю бісову трубку? Повісь її, та й усе.

— Я не збираюсь класти трубку, Артуре. Я хотів би допомогти тобі, якщо це під силу людині, — сказав сивий чоловік. — Насправді ти сам собі робиш гірше…

— Вона мене не поважає. Вона навіть не кохає мене, чорт забирай. По суті, — я оце поміркував, — я її теж більше не кохаю. Хоча не знаю. Може, й не так. І кохаю, і не кохаю. По-різному буває. Це змінюється. От чорт! Кожного разу, коли я вирішую покінчити з цим усім, чомусь виявляється, що ми запрошені на обід, і я зустрічаю її десь, а вона приходить у цих бісових білих рукавичках чи ще у чомусь. Не знаю. Або я починаю згадувати, як ми першого разу поїхали в Нью-Гейвен[4] на матч з принстонцями. Коли ми виїхали зі стоянки, спустила шина, і був собачий холод, а вона світила мені ліхтариком, поки я міняв колесо… Ти розумієш, про що я. Не знаю. Або я починаю думати про… Чорт, аж незручно… Починаю думати про цей бісовий вірш, що я вислав їй, коли ми тільки почали зустрічатись: "Рожевий мій колір і щиро-білий, Уста чарівні й очі зелені". Чорт, аж незручно… Він завжди нагадує мені про неї. У неї зовсім не зелені очі… її очі немов ті бісові морські мушлі, чорт забирай… але вона згадується все одно… Не знаю. Що про це говорити? Я божеволію. Кинь трубку, чого ти? Я серйозно.

Сивий чоловік прокашлявся і сказав:

— Я не збираюся класти трубку, Артуре. Але є одне…

— Вона якось купила мені костюм. За свої власні гроші. Я розповідав про це?

— Ні, я…

— Просто взяла й пішла, я думаю до Триплера, і купила. Я навіть не ходив з нею. Я хочу сказати, у неї є деякі до біса хороші риси. Найдивніше, що костюм майже підійшов. Довелось трохи звузити у стегнах… брюки… та підкоротити. У неї є деякі збіса хороші риси.

Сивий чоловік ще трохи послухав. Потім різко повернувся до дівчини. Єдиний погляд, що він кинув на неї, повністю дав їй зрозуміти, що відбувається на іншому кінці дроту.

— Тепер, Артуре, слухай. Це не дасть нічого хорошого. Я серйозно. Тепер слухай. Кажу тобі з усією щирістю. Чого б тобі не роздягнутись та не лягти в ліжко, га? І розслабитись? Джоана, мабуть, за кілька хвилин буде. Ти ж не хочеш, щоб вона бачила тебе в такому стані, правда? Бісові Елленбоґени зараз заваляться разом з нею. Ти ж не хочеш, щоб вся та банда побачила тебе таким, га? — Він прислухався. — Артуре, ти мене чуєш?

— Боже, я не даю тобі спати всю ніч. Все, що я роблю, я…

— Ти не заважаєш мені, — сказав сивий чоловік. — Не забивай собі цим голову. Я вже казав тобі, що в середньому сплю години чотири на добу. Все, що я хотів би зробити, якщо це в людських силах, це допомогти тобі, друже. — Він вслухався. — Артуре? Ти тут?

— Так. Я тут. Слухай. Я все одно не даю тобі спати. Може, я зайду до тебе, вип'ємо? Що гадаєш?

Сивий чоловік випрямив свою спину і поклав вільну руку на голову.

— Зараз, ти хочеш сказати? — запитав він.

— Так. Якщо ти не проти, звичайно. Я тільки на хвилинку. Просто хочеться посидіти десь і… Не знаю. Ти не проти?

— Та ні. Але справа в тому, що, мені здається, не варто, Артуре, — сказав сивий чоловік і прибрав руку з голови. — Я хочу сказати, що я буду більш ніж радий, якщо ти прийдеш, але я впевнений — тобі слід узяти себе в руки і розслабитись, доки Джоана привальсує додому. Я впевнений у цьому. Де ти повинен бути, коли вона з'явиться, то це на місці, вдома. Хіба я не правий?

— Так. Не знаю. Клянусь Богом, не знаю.

— Гаразд, я знаю, я впевнений у цьому, — сказав сивий чоловік. — Слухай. Чому б тобі не лягти зараз в ліжко, розслабитись, а потім зателефонуєш мені, якщо схочеш. Я маю на увазі, якщо тобі схочеться поговорити. І не хвилюйся. Це головне. Чуєш мене? Чого б тобі не зробити цього?

— Добре.

Сивий чоловік ще потримав якийсь час трубку біля вуха, потім поклав її на важіль.

— Що він казав? — негайно запитала дівчина.

Чоловік узяв сигарету з попільнички — вибрав її з-поміж недокурених недопалків. Затягнувся і сказав:

— Хотів прийти сюди випити.

— Боже! І що ти сказав? — запитала дівчина.

— Ти мене чула, — сказав сивий чоловік. — Ти могла мене чути. Хіба не чула? — Він загасив сигарету.

— Ти був прекрасний. Просто чудовий, — сказала дівчина, дивлячись на нього. — Боже, я почуваюсь паскудно!

— Атож, — сказав сивий чоловік, — Ситуація така, що не приведи Господи. Не знаю, чи справді я був чудовий.

— Був. Ти був прекрасний, — сказала дівчина. — А я слабодуха. Я абсолютно слабодуха. Подивись на мене!

Сивий чоловік подивився.

— Ні, ситуація справді неможлива, — сказав він. — Я хочу сказати, що все це настільки неймовірно, що навіть…

— Любий, вибач, що перебиваю, — сказала дівчина швидко і нахилилася до нього. — Мені здається, що ти гориш. — Швидкими спритними рухами пучок вона змахнула щось з його руки. — Ні. Це тільки попіл. — Вона випросталась. — Ні, ти чудовий, — сказала вона. — Боже, я почуваюся препаскудно!

— Так, це дуже, дуже складна ситуація. Він, очевидно, перебуває в абсолютному…

Телефон раптово задзвонив.

— Чорт! — лайнувся сивий чоловік, але трубку зняв відразу. — Алло?

— Лі? Ти не спиш?

— Ні, ні.

— Слухай, я подумав, може, ти схочеш знати. Джоана саме прискакала додому.

— Що? — перепитав сивий чоловік і прикрив очі лівою рукою, хоча лампа світила йому у спину.

— Так. Вона саме прискакала. Минуло десять секунд, як ми з тобою скінчили розмовляти. Ось я й вирішив зателефонувати тобі, поки вона у вбиральні. Слухай, страшенно дякую тобі, Лі. Хочу сказати… ти знаєш, що я хочу сказати. Ти ж не спав, точно?

— Ні, ні. Я саме… Ні, ні, — сказав сивий чоловік, все ще прикриваючи очі. Він прокашлявся.

— Так. Ось що сталось — очевидно, Леона добряче напилась, а потім почала репетувати, і Боб попросив Джоану поїхати з ними ще кудись випити, доки все влагодиться. Я не знаю. А ти знаєш. Дуже заплутано. У всякому разі, зараз вона вдома. Якісь щурячі перегони. Чесне слово, це все через клятий Нью-Йорк. Я думаю, що ми, якщо все буде добре, можливо, поїдемо в якесь містечко десь у Коннектикуті. Не надто далеко, звичайно, але достатньо, щоб можна було вести нормальне життя, чорт забирай. Я хочу сказати, що вона страх як любить рослини і все тому подібне. Думаю, вона буде на сьомому небі, якщо матиме власний садок і тому подібне. Розумієш, що я маю на увазі? Всі, кого ми знаємо у Нью-Йорку, — крім тебе, звичайно, — це лише купа психів. Рано чи пізно це доведе до сказу і нормальну людину. Розумієш?

Сивий чоловік не відповів. Його очі, прикриті долонею, були заплющені.

— У всякому разі, я збираюсь поговорити з нею про це сьогодні. Чи, можливо, завтра. Вона ще трохи не в собі. Я хочу сказати, що вона, по

суті, гарна дівчинка, і якщо в нас є шанс усе владнати, то ми будемо бісовими дурнями, якщо з нього не скористаємося. До речі, я спробую виправити цю бридку справу з блошицями. Я саме думав про це. Я гадаю, Лії… Як думаєш, якщо я піду і поговорю із Замом особисто, чи зможу я…

— Артуре, якщо ти не проти, я відчуваю…

— Тільки не думай, що я тобі телефоную, бо переживаю через свою бісову роботу чи що. Ні. По суті, чорт забирай, мені начхати. Я просто подумав, якщо я зможу заспокоїти Зама, не сушачи надміру голову, то я буду бісовим дурнем…

— Слухай, Артуре, — сказав сивий чоловік і забрав руку з обличчя, — у мене несподівано розболілась голова. Не знаю навіть, якого чорта вона болить. Ти не проти, якщо ми завершимо? Я поговорю з тобою вранці, добре? — Він послухав ще хвилину і поклав трубку.

Дівчина відразу почала щось йому говорити, але він не відповідав. Він узяв з попільнички сигарету дівчини, підніс її до губ, але вона випала з пальців. Дівчина спробувала допомогти йому загасити її, поки ніщо не зайнялось, але він сказав їй, щоб сиділа тихо, заради всього святого, і вона прибрала руку.

Примітки

[1]

…її розплющене око було дуже, навіть нечесно, велике і глибоко синє, майже фіолетове — в оповіданні Селінджер підкреслює, що очі в героїні темно-сині, хоча назва оповідання — вірш, що їй присвятив її чоловік, — говорить про зелені очі. Це своєрідне приховане відсилання до санскриту, де обидва кольори позначаються одним словом "ніла",

при цьому темно-синій в давньоіндійській поетиці був атрибутом сьомого поетичного почуття — відрази.

[2]

Ґрінвіч-Вілледж — район Нью-Йорка, де багато нічних клубів.

[3]

Мадам Боварі — героїня однойменного роману (в укр. перекладі "Пані Боварі") Густава Флобера, образ міщанки, яка безплідно намагається піднятись над своїм середовищем.

[4]

Нью-Гейвен — місто, у якому знаходиться Йєльський університет.